

Op 6 juni 2007 vond de verdediging van het proefschrift *De harmonisatie van de btw* plaats aan de Universiteit van Tilburg. Het proefschrift beschrijft het harmonisatieproces van de btw in Europees verband, dat inmiddels ruim veertig jaar gaande is. Nog altijd zijn de lidstaten er niet in geslaagd een btw-systeem te creëren dat het vrije verkeer van goederen, diensten, personen en kapitaal niet hindert en geen concurrentievervalsingen veroorzaakt. Oorspronkelijk was de invoering van een dergelijke neutrale heffing wel de doelstelling van de Raad, de communautaire regelgever. Hoewel in de loop van veertig jaar grote vooruitgang is geboekt, blijft de harmonisatie van belangrijke onderwerpen zoals tarieven en administratieve verplichtingen achter. Hoewel de regels over de plaats van de prestatie zijn geharmoniseerd, leiden de verschillen in interpretatie tussen de lidstaten en de ouderwetsheid van deze regels tot situaties van dubbele of geen heffing. Het bedrijfsleven ondervindt hierdoor grote problemen wanneer het activiteiten in andere lidstaten wil ontplooiën. Een onderneming die goederen of diensten in andere lidstaten wil verkopen, dient eerst advies in te winnen over de btw-gevolgen van deze activiteiten. Bedrijven klagen over de hoge lasten die zij ondervinden bij hun deelname aan de intracommunautaire handel, en er zijn sterke aanwijzingen dat de lastendruk de groei van deze handel belemmert. Het is dus nodig om de btw-regels te vereenvoudigen en te harmoniseren. De opheffing van de fysieke grenscontroles per 1 januari 1993 was niet voldoende; de controles hebben zich verplaatst van de douaneposten naar de administratie van de ondernemer. De btw speelt niet alleen een rol in het vrije verkeer, maar ook in het stelsel van eigen middelen. Deze eigen middelen vormen de inkomstenkant van de begroting van de Europese Gemeenschap. De lidstaten dienen een klein percentage van de grondslag voor de berekening van de btw af te dragen aan de Europese Commissie. Om ervoor te zorgen dat iedere lidstaat op gelijke wijze aan de eigen middelen bijdraagt, is een geharmoniseerde btw nodig. De Europese Commissie werkt al jaren aan voorstellen om de btw beter aan te passen aan de moderne economie. Zo wil de Commissie nieuwe regels invoeren over de plaats van de prestatie om te bereiken dat de btw wordt betaald in de lidstaat van gebruik. Om de lasten voor het bedrijfsleven te verlichten, wil de Commissie een éénloketregeling invoeren. Via één digitaal loket kunnen ondernemingen aan hun btw-verplichtingen voldoen in alle lidstaten waar zij btw



Astrid van Dongen (2007)  
*De harmonisatie van de btw.*  
Universiteit van Tilburg.

verschuldigd zijn. Ook wil de Commissie dat het eenvoudiger wordt om btw terug te vorderen op zakelijke kosten die ondernemers maken in lidstaten waar zij niet voor de btw zijn geregistreerd. Over dit btw-pakket heeft de Raad onderhandeld op 4 en 5 juni 2007. Volgens het officiële persbericht heeft de Raad politieke overeenstemming bereikt over de noodzaak om bepaalde hervormingen door te voeren. De aanvaarding van het btw-pakket – al dan niet in gewijzigde vorm – hangt af van de instemming van Luxemburg, dat bezwaren maakt tegen de voorgestelde regels voor telecommunicatie en elektronische diensten als gevolg waarvan deze diensten zullen worden belast in de lidstaat van verbruik en niet

in de lidstaat waar de dienstverrichter is gevestigd. De Raad heeft aangekondigd onderzoek te willen doen naar een geheel nieuw systeem, zonder een duidelijke keuze te maken tussen heffing op basis van verbruik en heffing op basis van oorsprong. Uit het proefschrift blijkt dat de huidige problemen met de btw vooral worden veroorzaakt door politieke strubbelingen binnen de Raad. Het Hof van Justitie in Luxemburg doet zijn best om deze problemen op te lossen, maar de machtscheiding betekent dat de belangrijke doorbraak van de Raad, de regelgever, moet komen.

In het proefschrift wordt de invoering bepleit van een nieuw systeem dat de handel tussen de lidstaten niet hindert en geen excessieve lasten voor het bedrijfsleven veroorzaakt. De voorstellen van de Commissie verdienen steun, maar kunnen alleen verbetering brengen als de lidstaten optimaal gebruik maken van de moderne technologie, zoals internet. In dit verband wordt gewezen op interessante projecten in Canada en de Verenigde Staten, waar de autoriteiten de nieuwste technologie inzetten om het bedrijfsleven te ondersteunen. Indien de Raad kiest voor een geheel nieuw systeem, zoals een oorspronglandsysteem met een verrekenstelsel tussen de lidstaten, leert de geschiedenis dat de kans bestaat dat het bedrijfsleven uiteindelijk met de lasten wordt opgezadeld.

---

**ASTRID VAN DONGEN**  
Rechter aan de rechtbank te Haarlem